

Tutvumas Iiri haridussüsteemiga

Kursus sai valitud nägemaks teistsugust lähenemist haridussüsteemi tervikuna ning selle plusse ja miinuseid. Lisaks, et näha võrdlust Eestis kasutusel oleva haridussüsteemi ja Iirimaa omaga. Samuti oli huvitav näha, kuidas erinevad taustsüsteemid (kultuur, ajalugu jms) on mõjutanud hariduse arengut.

Antud kursusel osalesin enda koolist üksinda ning minuga koos läbis kursust veel üks hispaanlane, kaks eestlast ja 8 belglast. Haridusliku mitmekesisuse poolt oleks oodanud rohkem erinevates riikidest osalejaid, kuid õnneks sai kursuse käigus kuulda lisaks Iirimaa haridussüsteemile, ka Belgia ja Hispaania näiteid.

Kursuse käigus räägiti lähemalt Iirimaa haridussüsteemist, mis üsna suurel määral erineb Eesti omast. Irimaal algab koolitee 3-4 aastaselt ning kui samal ajal on Eestis lasteaiad, siis Irimaal on need lapsed juba liidetud koolisüsteemiga. 3-4 aastaselt saavad õpilased minna eel-alkkooli ning seda nimetatakse varajaseks alguseks, ehk *early start*. Seejärel 4-5 aastased ja 5-6 aastased lähevad alkooli süsteemi (*junior infants, senior infants*) ning peale seda algab Irimaal alkooli/põhikooli osa ehk esimene aste (*primary school/first level*), mida alustatakse peamiselt 6. aastaselt. Esimene aste kestab 6-12 eluaastani. Esimese astme käigus on õpilastel ka kohustus õppida kohalikku iiri keelt, sest see on üsnagi hääbunud erinevate kultuuriliste ja sõjaliste kokkupõrgetega Iirimaa ja Suurbritannia ajaloos. Esimese astme lõpetamisel (meie mõistes 6. klassi lõppedes) peavad õpilased tegema erinevaid teste, et saada järgmise astme koolidesse. Järgmine aste on teine aste ja edasine haridus (*second level and further education*), mis on jagatud kahte ossa. Esimene osa on juuniorite tsükkel (*junior cycle*), mis hõlmab meie mõistes põhikooli III kooliastet. Selle käigus valmistatakse õpilasi ette juuniori sertifikaadi (*junior cert*) eksamiteks ning selle lõppedes on võimalik noortel teha otsus enda tuleviku osas. Mõnes koolis on selle osa käigus juba sisse integreeritud erinevad oskustööd ja kursused (ehk nagu meil kutsekoolides) ning õpilased saavad põhikooli lõppedes teha juuniori sertifikaadi ning sellele lisaks saavad ka n-õ kutsetunnistuse. Edasine aste on seeniori tsükkel (*senior cycle*), mille alla käivad siis meie mõistes gümnaasiumid ja kutsekoolid.

Huvitava osana, veel erinedes Eesti haridussüsteemist, on Irimaal kasutusel soovijatele 1-2 - aastane jätkuprogramm, mis hõlmab endas erinevaid kursuseid, mida võib noortel vaja minna. Jätkukursuse ülesehitus on rajatult kursustele, kus õpilased saavad käia koolis haridust omandamas ja samaaegselt ka teatud töökohtadel praktikandiks, interniks või lausa osalise tööajaga töötajana, et õppida rohkem selle ameti kohta. See jätkuprogramm ei ole kohustuslik ning võimalik on minna ka kohe peale teise taseme läbimist kolmanda taseme õpingutele (*third level education*) ning see on üsnagi sarnane Eesti ülikooliharidusele.

Lisaks erinevusele haridussüsteemi ülesehituses on Irimaal erinevus ka koolide rahastamises. Irimaal on suurel osal koolidel peamine rahastusallikas kirik. Riik ja vastutav halduskeskus annab ka teatud raha juurde, kuid tihti saab kool suurema osa oma eelarvest kirikutelt, kes ise saavad suure osa oma rahast läbi annetuste ning nemad otsustavad summa, kui palju teatud koolile jagub. Siiski on võimalus õpilastel minna ka erakoolidesse, kus vanemad peavad ise õpingute eest maksma ning on võimalus minna ka riiklikult rahastatud koolidesse mida nimetatakse *DEIS schoolideks*, see tähendab *Delivering Equality of Opportunity in Schools*, kuid need koolid on rajatud peamiselt piirkondadesse, kus õpilastel puudub või on raskem omandada korralikku haridust. Seega need on rajatud peamiselt problemaatilistesse piirkondadesse ning antud koolid käituvad ka erikoolidena, ehk võetakse vastu ka erinevate käitumuslike ja vaimsete erisustega õpilasi.

Tutvumine Iirimaa haridussüsteemiga ning osalemine antud õpirändes oli kindlasti huvitav kogemus. Hea oli astuda korraks kõrvale ja näha teisi tingimusi ning märgata, mille üle saab Kõrveküla Põhikool rõõmu tunda ja mida võiks parandada.

